

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „L u m i n a” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiu publicatiuniloru se se anticipe.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE.

la
„LUMIN'A,”

fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica. Organu oficiale alu eparchiei gr. or. aradane.

Cu prim'a Iuliu intramu in alu doilea semestru alu anului 1874; — avisamu deci pre d. d. abonanti a caroru terminu espira cu finea lui Iuniu, se-si renoiésca abonamentulu de timpuriu, ca in cursulu spedarei regulate se nu fimu impededati.

Condiuniile de prenumeratiune sunt totu celea din fruntea foiei.

Totdeodata provocamu pre on. domni si on. comitete parochiali, cari sunt in restantia inca din anulu trecutu ori din semestrulu acest'a, se binevoiésca sumele ce da torescu la redactiune a le depurá fora amenare.

Aradu, ¹⁰/₁₈. Iuniu, 1874.

Redactiunea.

**Parastasu la aniversari'a mortii fericitului
Archiepiscopu si Metropolitu
Andrei Baronu de Siaguna.**

(† ¹⁶/₂₈. Iuniu 1873.)

„Stricatu-s'a bucuri'a inimei nóstre, intorsu-s'a intru plangere joculu nostru,” eslamámu noi cu proroculu Ieremi'a, candu ne ajunge diu'a de trista memori'a ¹⁶/₂₈. Iuniu, in carea pierduramu pre archiereulu celu mare, pre pastoriulu celu bunu, pre fericitulu archiepiscopu si metropolitu alu nostru *Andrei Baronu de Siagun'a!* Si óre este bucuria se nu se schimbe intru intristare si jocu se nu se schimbe intru plangere la acésta di? O! acésta di absorbi viéti'a omului, ce a datu viéti'a nóua la unu poporu! Cum se potemu inecá dara suspinulu inimei, si oprí lacrimile ochiloru? Suspine inim'a, lacrimile curga siróie! Atáta merita dela noi Andreiu Siaguna, atáta merita dela noi omulu acest'a, care ni-a datu alta viéti'a, viéti'a constitutionala bisericésca! — Elu pentru sine nu a traitu, elu a traitu pentru noi, si viéti'a lui intru noi se continua! Suvenirea-i va remané pururia nestérsa la poporulu romanu ortodocsu din Ungari'a, Banatu si Transilvani'a, care cu evlavia crestinésca serbéza si va serbá totdeuna aniversari'a mortii marelui archiereu si regeneratoru bisericescu!

In biseric'a catedrala de aici, si credemu in tóte bisericile eparchiali, dumineca in ¹⁶/₂₈. Iuniu a. c. se celebrá parastasu solenu pentru repausatalu in Domnulu archiepiscopu si metropolitu, *Andrei Baronu de Siagun'a.* A pontificatu la acestu parastasu Preasanti'a Sa Dlu Episcopu diecesanu Mironu Romanulu cu asistinti'a preotimei din locu. Poporulu de asemenea acursé in numeru considerabilu la bisericu spre a-si depune tributulu pietatii si veneratiunei sale, umbrei fericitului si nemoritoriului archipastoriu!

Din Scrierile santului Ioanu Gura de auru.

Nóe omilii despre pocaintia.

Omili'a I.

(candu s'a reintorsu dela tiéra in cetate)

Cuprinsu. Santulu I. Crysostomu incepe acésta omilia cu asecurarea comunei sale despre iubirea sa intima. Apoi trece la sentinti'a stului Ap. Paulu: „*Fiii mei, pre cari éراسi cu durere ve nascu pana ce se va inchipui Cristosu intru voi*“ ¹), — si dice prin aceea cá Cristosu se póte intipui in Crestini, chiar si de nu s'a intemplatu acést'a pana atunci, si asia resulta propusetiunea sa: „E de a ne deprinde in totu lucrulu bunu, a face penitentia si nici a desperá, nici a fi lascivi.“ — Lenea e rea, indoiél'a si mai rea. Fiacare e chiamatu spre zelu; neactivitatea unui'a strica totul; pecatulu unu-i'a e unu morbu contagiosu (raia) care consuma totu corpulu. Spre a scuti de indoiéla si desperare reproduce esemplulu celui incestuosu din Corintu. — Cine a cadutu are detoria se se ridice; cá Ddieu lu-primesce cu bucuria; fiulu pierdutu si Tatalu seu; pastoriulu bunu si oi'a pierduta.

1. Óre in timpulu departarei mele de voi ati cugetatú vr'o data la mine? Celu pucinu eu din partemi, nici o data nu ve am potutu uitá; desí am fostu parasitu cetatea, suvenirea vóstra totusi o am pestratu. Precum aceia, cari s'au infocatu de o frumsetia corporala, póta imaginea obiectului loru iubitú, ori unde numai se ducu: togmai asia si eu entusiasmatu de frumséti'a vóstra sufletésca, portu cu mine icón'a minunata a sufleteloru vóstre, si precum pictorii, prin amestecarea deosebiteloru colori, esprima icón'a corpului, togmai asia si eu din meditatiunile vóstre in adunari, din ascultarea cea zelósa, din bunavointi'a vóstra catra oratoru precum si din celelalte virtuti, casi din colori deosebite am depinsu icón'a sufleteloru vóstre, am imprimatu caracterulu acelei'a in inima, am tienutu-o inaintea ochiloru mei spirituali si mi-am scosu din acésta privire, mangaiere continua si deajunsu pentru caletoria. — Si ori de siedeam ori me sculám fi-re-asi fi fostu amblandu séu odichindume, venindu acasa séu mergendu totudeuna de aceea erám ocupatu, ca barem in somnu se vedu caritatea vóstra; si nunumai diu'a ci si nóptea me resfatiám in astfelu de cugete. Si ceea ce dice Solomonu: „*Eu dormu si inim'a mea vighiaza.*“ ²) mi s'a intemplatú si mie atunci. Necesitatea somnului, ce e dreptu, mi-contragea sprincenele, dar poterea amórei vóstre mi-tienea ochii sufletului descepti, si nu areori me credeamu cá vorbescu cu voi prin visu. Cáci de comunu aceea vede sufletulu nóptea in intipuire, de ce s'a ocupatu séu preste ce a cugetatú multu diu'a. Asia mi se intemplá si mie atunci. Desí nu ve vedeam cu ochii trupesci, totusi ve vedeamu cu ochii dragostei, si departatu corporalmente, me tieneam aprópe prin dragoste, si urechile mereu mi-resunau de eschiamarea vóstra.

¹) Galat. 4. 19.

²) Cant. cant. 5. 2.

Desi debilitatea corpului meu me astrease, ca se petrecu acolo mai indelungu, si aerulu curatu era priintiosu sanetatei mele; insa amorea catra voi ne mai potendu suportá acést'a, a strigatu si n'a incetatu de a me vécsá pana candu m'a necesitatú ca se plecu nainte de timpú si se tienu adunarea vóstra de sanetatea mea, de desfatarea mea, de totu alu meu! Acestei dragoste am ascultatú, si am voitu mai bucurosú a me întórce desí sanetatea nu mi-a fostu deplinu restaurata, — decâtú se conturbu prin absentia mea mai indelungu amórea vóstra, in casu candu asi fi asceptatu pana se vindecau defectele corpului meu. Fiindcá si acolo petrecundu, audiámu deplangerile vóstre; cáci multe epistóle mi s'au adusu si eu sum deobligatu atátu celorú ce s'au plansu cátu si laudatorilorú: Acele plansori (pentru departarea mea) esu din suflète, cari sciu a iubi crestinesce. Pentru aceea sculandu-me am apucatu calea, grabindu spre voi, pentrucá nu ve-am potutu uitá. Ce minune! cá eu precátú am petrecutu la tíera si prelanga tóta libertatea ce gustám, totu la amórea vóstra cugetám, cáci si Pavelú jacundu in legaturi si avendu inaintea ochilorú mii de pericule amenintátóre, traia in inchisóre ca intr'o gradina de desfatere, asiadara gandiá la frati si scrise: ³⁾ „*precum mi se cuvine mie a cugetá despre voi toti pentru cá ve amu pre voi in inim'a mea, in legaturile mele intru respunsu si intru adeverirea Evangeliei.*“ Pre din afara lu-impresurara catenele inimicilorú era din launtru catenele caritatei catra discipulii lui; ci lantiulu din afara era fauritu din fieru, era celu din launtru era de dragoste; acel'a l'a depusu mai adese-ofi, era dragostea nu o-a desfacutu nici odata. — Muierile cari au simtitu dorerile nascerei si s'au facutu mame stau cu cei ce ii-au nascutu in cea mai intima legatura ori si unde s'aru aflá. Togmai asia séu mai tare a fostu legatur'a, carea a legatu pre Pavelu de aseclii sei si inca cu atáta mai tare cu cátu nascerea spirituala intrece cu intimitatea pre nascerea corporala. Fiindcá elu nu ii-au nascutu numai odata ci de dóue ori, precum spune dicundu: „*Fiii mei pre cari éra si cu durere ve nascu.*“ ⁴⁾ Asia ceva nu ar primí o femeia asuprasi si nu ar suferi a dóu'a óra acele doreri, ci Pavelu a suportatu, ce in natura nu vedemu, si a nascutu pre cei odata nascuti inca o data, si suferi doreri sfasietóre. — Pentru aceea voi elu a-ii dá de golu (a-ii rusiná) candu dice: pre cari a dóu'a óra ve nascu, ca si candu ar fi voitu se dica: Crutiati-me! Cáci nici unu fiu n'a pregatitu pantecei mamei sale a dóu'a óra dorerile nascerei, precum me siliti voi pre mine ca se le portu. —

Durerile nascerei trupesci duréza numai unu timpú fórté scurtu, cáci indata ce prunculu a parasitu pantecele mamei sale, incéta; dara cele spirituali nu sunt de acelu feliu, ci duréza luni intregi; cáci Pavelu a simtitu aceste doreri adese ani intregi, si le-a primitu, totusi n'a nascutu. La acelea sufere corpulu, dara aci durerile nu stringu numai corpulu ci consuma chiar si puterea spirituala si ca se scí cá aceste doreri sunt multu mai ardietóre: care mama ar dorí se suferá pentru fiulu seu Infernulu? Ci Pavelu voiesce nunumai a le suferi, ci totu odata doresce a fi reprobatu, infruntatu de Cristosu, ca se póta nasce pre Iudeii pentru cari a sustienutu doreri continue, si fiindcá acést'a nu s'a templatú, se lamentéza (tangesce) cu cuventele: „*Intristarea-mi este mare, si neincetata durerea inimei mele.*“ ⁵⁾ si éra si preste acelu punctu: „*Fiii mei pre cari éra ve nascu in doreri, pana ce Cristosu si-va castigá imaginea in voi.*“ — Ce póte intru adeveru fi mai fericitu decâtú acelu trupu, care a pututu nasce atari fii,

cari se aiba pre Cristosu in sine? Si intru adeveru mai fructiferu decâtú acel'a, care a nascutu tóta lumea? Ce mai tare decâtú acel'a, care primindu nascerile intemperate si fora de timpú crescute, li-a pututu dá alta forma? Cáci acést'a la nascerile naturali e cu nepotentia. Óre pentru ce nu dice numai: „*Fiii mei, pre cari éra si ve nascu,*“ ci „*pre cari in doreri ve nascu?*“ Si totusi in altu locu dice: „*Intru Cristosu Isusu, eu ve am nascutu pre voi.*“ ⁶⁾ Aci a voitu singuru a-si aretá afinitatea, dara acolo se sfortiaza a-si aretá si durerea. — Cum numesce elu in sa prunci pre aceia cari inca nu ii-a nascutu? Pentrucá deca sente durerea, inca nu a nascutu; cum i numesce asiadara fiii? Ca se se védia cumca acéstea nu sunt cele de antaiu doreri ale nascerei, ce ar fi fostu destulu spre a ii rusiná. — Pentru-cá dice elu „eu am fostu o data parinte si am suferitu acelea doreri, dara si voi ati fostu dejá fii; pentru ce me nevoiti dara a dóu'a óra la doreri? Sunt de ajunsu cele dintaiu, pentru ce me mai spariati si a dóu'a óra!“ Cáci peccatele credintiosilorú nu i causara mai mica dorere decâtú a acelor'a cari inca nu au crediutu, de orace era unu ce nesuportabile a vedé pre unii cari, dupa ce au participatu la nesce misterii (taine) asia mari, se se reintórca de sine la foradelege. Pentru aceea se plange asia tare si suspina mai amaru ca o femeia: „*Fiii mei pre cari éra ve nascu in doreri, pana ce Cristosu se va inchipuá intru voi.*“ Acést'a a disu-o elu, ca in acelasi timpú se-ii si incurageze si se li, insuffle si téma. Cáci, candu li arata cá Cristosu inca nu si-a castigatu imaginea intru ei, le insuffle spaima si frica; candu inse li spune, cá póte se se inchipuésca, voiesce éra si ii imbarbatá. — Deórace prin aceea cá dice: „se se inchipuésca,“ amendóue acéstea le-a esprimatú pentru ca acésta inchipuire inca nu-i castigata cátu si pentrucá éra si póte a se castigá. Cáci deca acést'a nu ar fi possibile in zedaru ar fi disu catra ei: „*pana ce Cristosu se va inchipuá intru voi*“ si cu o sperantia vana ii-ar fi insielatu. —

2. Dupace acum'a acést'a o scimu, grigiti ca se nu pierdemu nici speranti'a, dar nici se ne damu trandaviei, cáci amendóua suntú stricatióse. Dubitarea si desperarea nu concedu celui ce jace in ele a se sculá, trandavi'a insé duce pre celu ce sta in ea la ruina. Aceea ni rapesce bunurile ce deja le-am castigatu, ér acést'a nu ne lasa liberi de reulu, sub care gememu. Trandavi'a ne scóte (impinge) chiar din ceriu; desperarea duce pana la abisulu reutatei togmai asia, precum increderea iute te radica din acel'a. — Privesce numai puterea de ambe partile. Diavolulu mai nainte a fostu unu spiritú bunu; dara fiindcá a fostu ignaru si a desperatu, a caditu intru o asia disolutiune (perversitate) incátu nu a mai fostu in stare a se ridicá. Si cumca elu a fostu bunu vei intielege din cuventele: „*Si am vediutu pre Satana ca unu fulgeru cadiendu din ceriu.*“ ⁷⁾ Asemenarea cu fulgerulu aréta atátu escelenti'a statului seu primitivu, cátu si iutimea caderei lui. Pavelu a fostu unu vatematoriu, persecutoru si omu alu violentiei facia cu Crestinii, ci fiindcá a fostu zelosu si nu a desperatu, era s'a ridicatu si a fostu asemenea angerilorú. Iud'a din contra a fostu apostolu dara fiindcá a fostu otiosu (lenesiu, trandavu) s'a facutu tradatoriu. Asia a venitu si lotrulu inaintea tuturorú in raiu, fiindu cá dupa o reutate asia mare totu nu dubitase. Fariseulu, care s'a incrediutu siesi, a caditu din inaltimea virtutei, pre candu vamesiulu, care inca nu pierduse curagiulu, s'a inaltiatu intru atát'a cátu a intrecutu pre acel'a. Se-ti aratu cá si o cetate intréga a patitu astfelu? Tóta cetatea Ninivitenilorú, a fostu in modulu acést'a salvata, desí sen-

³⁾ Filip 1. 7.

⁴⁾ Galat. 4. 19.

⁵⁾ Rom. 9. 2.;

⁶⁾ I. Cor. 4. 15.

⁷⁾ Luc. 10. 18.

tinti'a lui Ddieu le luase tóta speranti'a. Căci aceea nu a sunatu: „*De voru face pocaintia se voru mantui,*“ ei numai: „*Inca trei dile si Ninive se va prepară.*“⁸⁾ — Desi in sa Ddieu i-a amenintiatu, si profetulu a vestitu, si desi decretulu nu a disu nemicu despre vre-o prolongire seu conditiune, totusi nu a lasatu a li se impucina (scadea) curagiulu, si nu au pierdutu speranti'a facia cu grati'a lui. Căci togmai pentru aceea nu s'a pusu vre-o conditiune si nu s'a disu: „*de se voru pocai,*“ ca si noi se nu lapadamu speranti'a nici chiar candu vedemu o sentintia neconditiunata a lui Ddieu, si se nu desperamu ci se fimu cu atentiune la totu esemplulu.⁹⁾ — Iubirea de ómeni a lui Ddieu nu se vede singuru numai de acolo că elu iérta peccatoriloru ce se pocaescu, desi sentinti'a sa a fostu neconditiunata, ci togmai de acolo, că elu a esprimatu-o fora conditiune. Ca adeca se-i marésca fric'a (respectulu) a facutu acést'a si ca se i estermineze lassitatea cea mare, si chiar timpulu penitentiei aréta charulu seu celu neesprimabile. Căci cum ar fi fostu trei dile de ajunsu ca se stérge atáta disolutiune? Vedi deci acum si aci cum se aréta provedinti'a lui Ddieu! fiinducă acést'a a contribuitu mai multu spre sustinerea cetatii. — Dupa ce scimu asiadara si acést'a se nu desperamu nici o data, fiindcá nici o arma a satanei nu e asia poternica ca desperarea. — Pentru aceea i si pregatimu aceluia mai mare bucuria, candu desperamu, decâtu candu peccatimu. — Asculta, cum Pavelu facia cu celu incestuosu a avutu mai mare téma de desperare decâtu de peccatu¹⁰⁾: „*Cu adeveratu se aude că este curvia intre voi, si inca curvia ca aceea, care nici intre pagáni nu se numesce.*“ Elu nu dice: „*O atare, pre carea nici pagánii nu cutéza a o comite*“ ci carea nici intre pagani nu se numesce; acarei si numele la ei este nesuferibilu, voi ati cutediatu in realitate. Si „*voi v'ati sumetitu;*“¹¹⁾ elu nu dice: „*Elu s'a sumetitu*“ ei lasa pre celu, ce a peccatitu, si vorbesce catra cei sanetosi intogmai cum facu medicii, cari se departu de bolnavi si vorbescu cu rudeniile mai indelungu timpu. De altaintrea si densii au fostu vinovati la sumeti'a lui, fiinducă nu i-au reprobato, si nu l'au pedepsitu. Elu le face asiadara imputare tuturoru, ca ran'a cu atátu mai usioru sè se póta curá. Pentrucă peccatulu este o crima grea, dara mai grea crima este: a fi sumetiu pre peccatulu seu. Căci déca acel'a care e sumetiu de dreptate, o pierde pe aceea, cu câtu mai vertosu ne va aduce sumeti'a preste peccatu, cea mai mare stricatiune? Pentru aceea se dice: „*Déca ati facutu totu*“ ce vi s'a poruncitu a face, diceti: „*slugi netrebnice suntemu.*“ Pentrucă déca acei'a cari tóte le-au facutu trebuie sè se umilésca, atáta mai tare se cuvine peccatosului ca se planga si sè se numere pre sine intre cei mai de diosu. (Va urmá.)

Meditatiuni despre Viétia.

I.

Viétia omului de pre pamentu nu este alta decâtu o combinatiune continua, care prin judecati rationale prefaze posibila o sperantia favoritória omului singuraticu seu omenimei intregi, si acést'a aduce omenimea in lupta continua (lucrare), care lupta noi o numimu viétia. Déca ni-se realizéza o sperantia prin combinatiunea facuta mai nainte, atunci omulu se incuragéza si combinatiunile se estindu mai departe si facu possibile alte sperantie mai mari; si asia combinaudu, sperandu si luptandu victiuesce.

Ddieu inse ca prea intieptu a marginitu mintea omului din mai multe consideratiuni si anume: a) că fiindu nemarginitu la minte si strabatendu cu ea in trecut si viitoriu ar fi mersu pana acolo, încátu si-ar fi arrogatu dreptulu de semidieiu. b) Déca ar poté omulu strabate in viitoriu ar fi fiinti'a cea mai nefericita, mai condamnata, si tóta lumea ar fi unu fiasco nemarginitu si

fora finitu; căci p. e. déca omulu ar sci tempulu candu trebuie se móra, atunci adunările funebrele, ar tienea luni intregi, totu in plansete si tanguiri gelnice. Éra care ar sci înainte cumca peste câtu-va tempu va se-lu intimpine o norocire mare, s'ar pregati si ar asteptá aceea norocire si o ar intimpiná cu cantece si bande musicale. Astfelu intrég'a viétia ar stá din hóre si vaiete, jacendu mai multu in nelucrare decâtu in lucrare, si asia viétia omenésca ar fi impartita in dóue parti: *fericita* si *nefericita* (risu si plansu) si mai pe urma totu nefericita, căci partea cea rea totu-deuna precumpenesce partea cea buna si o nelinicesce, căci ori in ce bine te vei aflá, déca scii ca dupa binele acela te astepta unu reu mare, nu esti linistitu ci te conturba. —

Traindu noi in sa sub acele legi, conditiuni si asiedieminte, care creatoriulu lumei, ca prea intieptu si prea bunu, ni li-a datu, si carora e supusa tóta lumea si insasi natur'a, — cauta se dicemu că sunt bune si bine intocmite; si déca e asia, atunci si mintea omului este bine intocmita si destulu de clara, ca sè se póta estinde cu judecata sa la tóte manuntaele, ce potu face possibile realizarea unei sperantie, si realizarea sperantielor noi o numimu fericire. Totusi mintea póte face combinatiuni si deducteri, numai de dupa lucrurile cele facute si din faptele cele intemplate, care pe candu mintea lucra, sunt ascunse in o intunecime, ce nu se póte strabate prin nimenea, numai prin ochiulu neadormitu si mán'a neobosita a cretorelui ce gatesce tóte in aceea intunecime, ce noi o numimu Viitoriu.

Dara totusi scirea trecutulu este pentru noi o invetiatura, care ne arata, ca se ne ferimu si se incunjuramu cauzele ce a produsu canduva cutare reu, si de multe ori ne incuragéza spre viitoriulu necunoscutu.

Nescirea viitoriulu este marginirea mintii omenesci, care inse nu póte pune nici o pedeca omului ca se póta fi fericitu. Căci ne fiindu voi'a lui Ddieu ca omulu se fia nefericitu, i-a datu midilóce prin care se pota ajunge la fericire si prin care, de si nu cunosce viitoriulu nici prin deductiuni din trecut, nici prin alte favoruri omenesci; totusi nu póte se aiba frica de viitoriu, déca va pazi asiediemintele, morale si legile dictate de Creatorulu lumei.

„Inceputulu intieptiunii este fric'a lui Ddieu.“ Si ce numimu noi intieptiune? Numimu aceea parte esentiala in mintea omului, care intre ori ce imprejurari fatale scia incunjurá pericululu, si prin urmare conduce pre omu fara pedeci catra scopulu seu. Si ce este fric'a lui Ddieu? Este recunóscerea existintiei si a perfectiunii Ddieesci, si acésta recunóscere se caprinde in respectarea legiloru divine, pre care basanduse intieptiunea omului este cea mai aproape de perfectiune, pentru-că este intemeiata pe base perfecte, puse si provenite dela isvorulu perfectiunii, Ddieu.

Cu câtu cutarele se abaté mai multu dela acésta basa cu atáta perfectiunea intieptiunii lui e mai mica, ba de se va pune cineva ca se lucre chiaru oblu contra legiloru divine, ne respectandu nici un'a din acele, nunumai că lu va numi lumea ne-bunu, ci s'ar ospune singuru unoru pericle, de care si celu fara de minte inca se scia ferí; dupa cum dice si Scriptur'a: „*Unde este intieptulu? Unde este carturariulu? Au Ddieu n'a facutu nebuna intieptiunea lumei acesteia.*“ *) Că ce este nebunu alui Ddieu este mai intieptu decâtu ómenii, si ce este slabu alui Ddieu este mai tare decâtu ómenii. **)

Se vede aceea si din visti'a comuna, că unde este fric'a lui Ddieu, este si binecuventarea lui Ddieu, căci prin respectarea asiediaminteloru divine si prin fric'a lui Ddieu se eschide din societatea omenésca: desmoralisatiunea, coruptiunea, nedreptatea rafinariá, si tóta insielatiunea, ce póte aduce o familia, un poporu seu o tíera la perire. Pana candu fiindu aceste inlocuite cu moralitatea, curatiuni'a, dreptatea etc. ti se pare, candu numai ti inchipuesci, că suride inainte o fericire, care-ti represinta raiulu pamentescu in tóta splendarea sa.

Dara ómenii presintelui pe langa tóte că nu potu negá nici un'a din aceste, totusi nu multu se ingrivescu de ele, căci vedemu chiaru guverne desconsiderandu acele asiedieminte, si numai din eticheta seu dóra din fric'a de popóra, le mañ respectéza; par că acuma va se se realizeze dis'a scripturiei „*Perdevoiu intieptiunea intieptiloru si sciinti'a celoru sciutori o voiu lapadá, că de vreme ce lumea intru intieptiunea lui Ddieu n'a cunoscutu pre Ddieu prin intieptiune; bine a voiu Ddieu a mantui pre cei ce credu.*“ Adeca va scapá poporulu credintiosu de insielatorii, cari prin astuti'a mintii lor, sugu poporulu fara de a se teme de pedéps'a lui Ddieu, care este fagaduita calcatoriloru de lego.

Mihailu Sturza,
preotu.

⁸⁾ Iona. 3. 5.

⁹⁾ vrea se dica ca se invatiamu ceva dela elu: „*exempla trahunt.*“

¹⁰⁾ I. Cor. 5. 1.;

¹¹⁾ I. Cor. 5. 2.

*) Corint. I. c. 1. V. 20.

**) Corin. I. c. 1. V. 25.

VARIETATI.

— *La cancelari'a consistoriala din Aradu se afla depuse spre vendiarea numeroase exemplare ale protocolului sedintierilor sinodului eparchialu ordinariu din anulu curinte 1874. Exemplariulu consta 50. cruceri. Se pôte procurá acestu protocolu séu deadreptulu dela consistoriu, séu pe calea oficieloru subalterne diecesane.*

+ Ni s'a trimisu din Buteni cu dt. 23. Iuniu a. c. — spre publicare urmatóri'a adresa de multiamita: In Nr. 29. a pretiutei foi „Lumina“ sub. Nr. 1008. pres. cetiram cu mare bucuria literile cerculariului prin care ni-se aduce la cunoscintia, cumca in loculu repozatului protopresviteru de pia memoria Andreiu Machi este interimaliteru substituatu R. D. Ioanu Groz'a protopresviterulu Halmagiului, barbatulu binemeritatu pe terenulu bisericeii, — barbatulu doririloru nóstre. Bine a facutu Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu! atunci candu ni-lu tramise de administratoru; ca unu parinte bunu si prégratiosu, pare ca ni a sciutu voi'a si pululu nostru, este dara o substituire bine nimerita, ce a facutu mare bucuria la intregulu tractu, avendu firma sperantia cá in urm'a alegerei la timpulu seu ni-lu vom dobandi de protopopu definitivu, alesu pe bas'a constitutiunei bisericesci. Dreptu ce indresnimu in publicitate a sprimá cea mai adenca multiamita Inaltu Prea Santiei Sale D. Episcopu, ca unui parinte prea bunu si gratiosu pentru substituirea cea bine nimerita, carea facú compiacere intregulu tractu protopresbiteralu. (Urméza 41 de subscrieri.)

* □ **Multiamita publica.** Subscrisii in numele sinodului parochialu din comun'a Iarcosu, tienendune de santa datorintia, aducemu profund'a nóstra multiamita nobilei Dómnne de pamentu *Mariei Bittó*, carea desi fiindu de alta religiune si nationalitate, dara avendu sentiemintele cele bune crestinesci, la 19. Iunie 1874. a implinitu un'a dintre cele mai frumoase si mai nobile fapte filantropice, donandu bisericeii gr. or. din comun'a Iarcosu odóra fórte pretióse; adeca: ornatele preotiesci de matasa fórte fina si altele ce sunt de lipsa la servitiulu santei liturgii, precum si dóua sfesnice pe st. prestolu fórte frumoase. — Acésta nobila fapta, merítandu a se face cunoscuta onoratulu publicu, — subscrisii in numele poporului din Iarcosu, esprimendune ferbintea nóstra multiamita — ceremusi rogamu ca Dieulu cerescu marinimósei donátore pentru jert'fa bine primita spre infrumsestiarea casei Domnului — se o tiene in deplina sanetate din preuna cu intrég'a-i familia la multi fericiti ani! — *Ioanu Merla*, parochu in Luguzeu si adm. par. in Iarcosu. *Medrea Cristea*, primariulu comunei Iarcosu.

× *O fapta frumoasa si démna de laudatu.* Bravulu parinte si inspectoru de scóle *Ioanu Popoviciu*, impreuna cu Dlu notariu *Samuilu Vulcanu* si judele comunale *N. Ordí'a* din Iancahidu (cottulu Torontalu) ca nisce barbati iubitori si interesati de cultur'a poporului romanu, avendu in vedere starea cea slaba a invetiamentulu popularu, causata mai alesu prin dotatiunea prea miserabila a invetiatoriloru, in contielegere cu comun'a intréga au midilocitu si cumperátu 2 (dóue) mori, ca fundatiune scolara, din acaroru venitu pe viitoriu atátu scól'a cátu si invetiatoriulu se vor potea sustienea in modu cuviintiosu. Totu cu asta ocazione mentionatii bravi barbati in sedinti'a comitetulu parochialu, numai decátu au esoperatu imbunirea salariiui invetiatorescu, cum si deschiderea unei clase nóue la scól'a confesionala din Iancahidu. Ér déca anulu acest'a va fi mai favoritoriu, se speréza cumperarea inca aloru 2 mori, din acaroru venitu comun'a se se póta ajutorá la zidirea bisericeii, si mai tardiu se doteze preotulu si notariulu comunale. Poporulu datoresce cea mai mare multiamita si recunoscintia buniloru sei conducatori. Dee Ddieu ca in mai multe locuri se audimu asemenea ingrigiri pentru scóla si biserica! **Paulu.**

(†) Unu crestinu bunu si zelosu din comun'a Bodesci protopresbit. Buteniloru, *Barbur'a Siandru Tóderu*, carele nu de multu trecú din acésta viétia, in testamentulu seu a lasatu pentru fondulu santei bisericeii din comuna o suma de 80 fl. v. a. Astfelu desi elu si a repausatu, a disparutu dintre cei vii, faptele lui cele bune si crestinesci vor remanea pururia nesterse, si poporulu cu pietate pronuncia: fia-i tierin'a usióra si memori'a lui binecumentata in eternu!

* * *O fapta crestinesca.* Domnulu proprietariu din opidulu Cilu, *Rudolfu Almay*, miscatu fiindu de iubirea si simtiulu seu crestinescu a donatu pe serbatorile santeloru Pasci si a Rosaliloru o suma de 200 fl. v. a. pe sém'a unoru locuitori lipsiti din comunele ce

apartienu la Dominiulu seu, anume la cei din comun'a Almasiu 100 fl. v. a. din opidulu Cilu 50 fl. v. a. pentrucare ajutorú marinimosu i aducemu cea mai profunda multiamita publica.

G. Lupsea,
preotii.

(§) *Rugatiunea recitata de preotii indiani brahmani spre a inlaturá fómatea. Lui Vichnu.* I. O a totu puternice si supreme Vichnu! tu esti ingrijitorulu lumii, scapa dar Bengalulu si alte locuri de fómatea ce le amerintia. II. O dieule! Noi poporulu teu credinciosu, te rugamu cu umilintia indeparta dela noi lips'a de grane. III. O asilu de misericordia! vérsa asupra nóstra o roua abundanta de bunatati, si fá ca lumea se fie hranita printr'o recólta bine-facetóre. IV. In acestu seculu alu pecatelor, noi ómenii traimu numai cu grane. Crutia-ne dar viétia procurandune acésta hrana si respandesce departe asupra universulu glori'ata divina. V. O domnu si stapanitoru a lumii, tu esti singurulu protectoru a nenorocitorulu. In bunatatea ta, érta-ne pecatele, si, ascultandu rugatiunile nóstre, acorda-ne binecumentarile tale universale. VI. Lungesce si viétia suveranei care ne guvernéza, cáci prosperitatea supusiloru depinde cu totulu de bunulu traiu a monarchulu. (*Vocea Covur.*)

(§§) In peninsul'a Crimu (odinióra Tauris) pe loculu unde a statu canduva biserica Ifigeniei, de presentu se afla unu nucu fórte betranu, se dice, de pe timpulu colonieloru grecesci. Din productele abundante ale acestui nucu in vremile antice se facéu transporturi pana la Roma. Are o marime straordinaria, si adeseori produce 100,000 nuce la anu.

— Cei betrani credéu, cumcá grálu mai intaiu s'ar fi aflatu in valea Enna din Sicili'a, in sa acú se scie positivu, cá grálu s'a adusu la noi din Persi'a.

Concursu.

1

Din mai multe inpedecari intrevenite neputenduse tienea alegerea de preotu in parochi'a vacanta Manereu la terminulu publicatu in fói'a Lumin'a Nr. 28 si 29. adeca: in 9 Iuniu a. c.

De nou se escrie concursu pentru indeplinirea acestei parochii cu terminu pe 7 Iuliu a. c. in care di se va tienea si alegerea. — Emolumintele incopiate cu acésta parochie sunt celea publicate in Nr. 28. si 29. ai „Luminei.“

Doritorii de a dobandi acést'a parochia sunt avisati, — recursurile prevediute cu documintele prescise in statutulu organicu ale adresá si trimite subscrisului in Buteni.

Manereu 14. Iuniu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Ioanu Groza** protopresbiterulu Halmagiului si administratoru interimalu alu Buteniloru.

Concursu.

2

Subscrisul comitetu parochialu — conformu decisului Venerabil. Consist. diecesanu din Aradu de sub Nr. $\frac{705}{\text{epit. } 208}$ 1874. referitoriu la edificarea unei scoli romane confesionale in comuna Socodoru comit. Aradului — prin acést'a se deschide concursu de lictatiune minuenda.

Edificiulu este pretiuitu la 5,433 fl. 30 cr. v. a. Doritorii de a intreprinde zidirea scolei acesteia sunt avisati a se presentá in $\frac{18}{30}$ Iuniu a. c. 1874. la 10 óre a. m. in localitatea casei comunale de aici, unde dupa depunerea vadiulu de 5% dela sum'a estimatiunei se va intreprinde lictatiunea si incheierea contractulu care apoi conformu ordinatiunei Venerab. Consist. diecesanu de sub Nr. $\frac{1274}{\text{epit. } 457}$ ex 1871. se va suscerne Veneratu aceluasi consistoriu spre revisiune si aprobare ulterióra. —

Ofertele inchise prevediute cu cautiune de 5% sunt a se suscerne — in ante de inceperea lictarei — la presidiulu comitetulu parochialu din locu. Totu aci se póte vedea proectulu de spese si planulu scolei edificende.

Semnatu in Socodoru in $\frac{7}{19}$ Iuniu 1874.

Ioanu Suelu,
Presidele comitet. par.

Ioanu Savonescu,
not. com. par.